

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir
mokslo ministerijos kolegijos
2006 m. lapkričio 23 d. nutarimu
Nr. (1.9 – 13 M1 -7)

BENDROJO LAVINIMO UGDYMO TURINIO FORMAVIMO, ĮGYVENDINIMO, VERTINIMO IR ATNAUJINIMO STRATEGIJA 2006–2012

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, įgyvendinimo, vertinimo ir atnaujinimo strategija (toliau – Ugdymo turinio strategija) rengiama įgyvendinant Valstybės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatas, kuriose numatyta susieti ugdymo turinį su šiuolaikinėmis asmens kompetencijomis ir sukurti jo atnaujinimo sistemą (2003 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas Nr. IX-1700). Ugdymo turinio strategijos parengimas yra viena iš Valstybės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programos priemonių (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimas Nr. 82).
2. **Ugdymo turinys** (Curriculum) apima mokinių jau turimą patirtį, mokymo programas, mokymo ir mokymosi metodus, kontekstą, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus, mokymo(si) priemones (UNESCO, 2004).
3. **Ugdymo turinio procesus** vadinamas visais švietimo lygmenimis nenutrūkstamai vykdomas ugdymo turinio formavimas, įgyvendinimas, vertinimas ir atnaujinimas.
4. **Kompetencija** apibūdinama kaip tam tikros srities žinių, gebėjimų ir nuostatų visuma, įrodytas sugebėjimas atlikti užduotis, veiksmus pagal sutartus reikalavimus (Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija (2005/0221(COD)), Europos švietimo tarybų konferencija, 2006).
5. **Esminės kompetencijos** – tai visų žmonių asmeninei saviraiškai ir tobulinimuisi, aktyviam pilietiškumui, socialinei įtraukčiai ir užimtumui reikalingos kompetencijos: komunikavimas gimtąja kalba; komunikavimas užsienio kalbomis, matematinė kompetencija ir esminės kompetencijos mokslo ir technologijų srityse, skaitmeninis raštingumas, mokėjimas mokytis, socialinės ir pilietinės kompetencijos, iniciatyvumas ir verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir raiška (Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija (2005/0221(COD))).
6. **Ugdymo turinio strategijos paskirtis** – apibrėžti ugdymo turinio proceso tikslus ir principus, švietimo lygmenų funkcijas ir atsakomybę šiame procese, numatyti ugdymo turinio proceso iki 2012 m. prioritetus, priemones, jų įgyvendinimo rodiklius.
7. Ugdymo turinio strategiją sudaro šie skyriai: bendrosios nuostatos; bendrojo lavinimo ugdymo turinio būklės vertinimas; ugdymo turinio proceso tikslai ir principai; priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo turinio proceso paskirtis; ugdymo turinio proceso prioritetai 2006 – 2012 metais; švietimo lygmenų funkcijos ugdymo turinio procese; ugdymo turinio strategijos įgyvendinimo rodikliai; baigiamosios nuostatos.

II. BENDROJO LAVINIMO UGDYMO TURINIO BŪKLĖS VERTINIMAS

8. Pagrindinės ugdymo turinio stiprybės

8.1. Reguliariai atnaujinami ugdymo turinį reglamentuojantys dokumentai – Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai (1994, 1997, 1999, 2002, 2003), Bendrieji ugdymo planai,

brandos egzaminų programos – padeda įgyvendinti švietimo tikslus ir uždavinius, sudaro prielaidas siekti ugdymo turinio proceso dermės visais švietimo lygmenimis ir subalansuoti mokymosi krūvius.

8.2. Plėtojamos naujos ugdymo turinio sritys: pilietiškumo, sveikos gyvensenos ir gyvenimo įgūdžių, aplinkosaugos, ekonominio raštingumo ir kt., leidžia mokytojams plėtoti mokinių vertybines nuostatas, daugiau dėmesio skirti bendrųjų gebėjimų ugdymui.

8.3. Pagrindinio ugdymo antrajame konkurenciniame ir viduriniame ugdyme mokiniams sudaroma vis daugiau galimybių pasirinkti dalykų kursus ir modulius atsižvelgiant į savo poreikius ir tolesnio mokymosi perspektyvą.

8.4. Diegiama Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo ugdymo procese samprata (LR švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymas Nr. ISAK-256) ir pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo bei brandos egzaminų sistema sudaro prielaidas keisti mokinių pasiekimų vertinimo kultūrą, geriau suderinti vidinio ir išorinio vertinimo būdus, tikslingiau panaudoti vertinimo informaciją.

8.5. Dalyvavimas tarptautiniuose mokinių pasiekimų tyrimuose (TIMSS¹, PIRLS², CIVIC³ ir kt.), pradėti vykdyti nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai⁴ teikia galimybių įvertinti mokiniams keliamų reikalavimų pagrįstumą tiek šalies (išsilavinimo standartai), tiek mokyklos lygmeniu, išryškinti ugdymo turinio stipriąsias ir silpnąsias vietas ir tuo remiantis nustatyti ugdymo turinio proceso tobulinimo prioritetus.

8.6. Vykdydama Mokyklų tobulinimo programą, ES SF ir kitus projektus įgyta patirtis padeda mokytojams veiksmingiau reaguoti į besikeičiančius ugdymo tikslus ir tinkamai pritaikyti ugdymo turinį.

8.7. Įgyvendinamas informacinių ir komunikacinių technologijų (IKT) taikymo ugdymo procese proveržis (IKT diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategija) sudaro vis platesnes galimybes pasinaudoti šiomis technologijomis ugdymo kokybei gerinti ir ugdymo turinio proceso veiksmingumui didinti.

8.8. Sukurta vadovėlių ir kompiuterinių mokymo(si) priemonių vertinimo sistema sudaro prielaidas tobulinti šių priemonių kokybę ir mokyklų aprūpinimą jomis.

9. Pagrindinės ugdymo turinio silpnybės

9.1. Visais švietimo lygmenimis formuojamas ir įgyvendinamas ugdymo turinys išlieka pernelyg orientuotas į žinias ir mokinių akademinį gebėjimų ugdymą, per mažai dėmesio skiriama ugdymo turinio sąsajoms su gyvenimo praktika, naujų, šiuolaikinėje visuomenėje būtinų kompetencijų plėtojimui, visapusiškam mokinio asmenybės, jo tautinės ir pilietinės savimonės ugdymui.

9.2. Visais švietimo lygmenimis ugdymo turinio procese nepakankamai atsižvelgiama į mokinių mokymosi stilių ir poreikių skirtingumą, ypač į specialiųjų ugdymo poreikių turinčius mokinius.

9.3. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas ugdymo procese daugiau naudojamas apskaitai ir kontrolei, negu mokinių poreikiams bei polinkiams pažinti ir ugdymo turiniui pritaikyti. Per silpnas vertinimo ugdymo procese ryšys su išorinių mokinių pasiekimų vertinimu: nacionaliniais ir tarptautiniais tyrimais, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimu, brandos egzaminais. Išorinio vertinimo instrumentai ir išvados menkai panaudojamos mokymuisi ir ugdymo turiniui tobulinti.

9.4. Nesudaromos sąlygos sistemingai tobulinti kvalifikaciją nacionalinio lygmens ugdymo turinio rengėjams ir vertintojams; kvalifikacijos tobulinimo ir pedagogų rengimo programų turinys nepakankamai derinamas su ugdymo turinio kaitos prioritetais.

¹ Dudaitė J., Elijio A., Zabulionis A. Tarptautinis matematikos ir gamtos mokslų tyrimas TIMSS 2003. Ataskaita. Vilnius, 2004.

² Elijio, A. Tarptautinio skaitymo gebėjimų tyrimo PIRLS 2001 ataskaita. Vilnius, 2003.

³ Zaleckienė I. Ar pilietiškai Lietuvos moksleiviai? Vilnius, 2001.

⁴ Nacionalinis moksleivių pasiekimų tyrimas. Ataskaita. Vilnius, 2003; Nacionalinis mokinių pasiekimų tyrimas. Dalykinė ataskaita. Vilnius, 2004; Nacionalinis mokinių pasiekimų tyrimas. Dalykinė ataskaita. Vilnius, 2005.

9.5. Mokyklos ir mokytojai nepakankamai aprūpinami ugdymo turinio naujovėms įgyvendinti būtinomis mokymo(si) priemonėmis, vadovėlių komplektais, pritaikytais aktyviam mokinių mokymuisi, mokymo(si) individualizavimui, diferencijavimui ir vertinimui.

9.6. Įvairiose strategijose, programose ir projektuose siūlomos ugdymo turinio naujovės dažnai įgyvendinamos nenuosekliai, jos neužtikrina tolesnės paramos mokyklai ir mokytojams, todėl neduoda laukiamų rezultatų.

9.7. Dar nepakankamai įgyvendinamos Švietimo įstatymo nuostatos dėl atskirų švietimo valdymo lygmenų atsakomybės atnaujinant, formuojant ir įgyvendinant ugdymo turinį.

9.8. Į ugdymo turinio procesą per menkai įtraukiami partneriai: mokinių tėvai, aukštosios mokyklos, verslininkai, darbdaviai, politikai, vietos bendruomenės.

10. Ugdymo turinio tobulinimui atsiveriančios galimybės

10.1. Ugdymo turinio strategijos priemonės susieti su Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimas Nr. 82), Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijos (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 8 d. nutarimas Nr. 625), IKT diegimo į Lietuvos švietimą 2005–2007 metų strategijos (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. ISAK-2015), Profesinio orientavimo strategijos (2003 m. lapkričio 198 d. įsakymu Nr. ISAK-1635 / A1-180), Ilgalaikės pilietinio ir tautinio ugdymo programos (2006 m. rugsėjo 19 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas Nr. X-818) įgyvendinimo priemonėmis.

10.2. Ugdymo turinio procese remtis mokyklų veiklos vidaus ir išorės vertinimo rezultatais; pasinaudoti tėvų, visuomeninių organizacijų, valstybės institucijų, vyriausybinų programų ir kt. pasiūlymais ir parama.

10.3. Pasinaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama ugdymo turiniui atnaujinti: pritaikyti ugdymo turinį įvairių poreikių mokiniams, tobulinti mokytojų profesinę kompetenciją ir aprūpinti mokyklas šiuolaikinėmis mokymo(si) priemonėmis.

10.4. Remtis Europos Parlamento ir Tarybos Rekomendacija dėl esminių kompetencijų mokymuisi visą gyvenimą (2005/0221(COD)) ir pritaikyti ugdymo turinį diegiant šiuolaikines asmens kompetencijas.

10.5. Pasinaudoti galimybe dalyvauti tarptautiniuose mokinių pasiekimų tyrimuose vertinant mūsų šalies ugdymo turinio kokybę ir numatant tobulintinas sritis.

10.6. Plačiau įtraukti universitetų dėstytojus, doktorantus ir magistrantus atliekant ugdymo turinio vertinimo ir atnaujinimo darbus.

11. Ugdymo turinio tobulinimui iškylančios grėsmės

11.1. Pernelyg sureikšminti brandos egzaminų rezultatai ir vienpusiškas jų panaudojimas mokyklų ir mokytojų darbo kokybei vertinti gali daryti neigiamą poveikį ugdymo turinio procesui, kai mokoma atsižvelgiant tik į vertinimą, o dalis asmens dorinei, kultūrinei, socialinei brandai svarbaus ugdymo turinio ignoruojama.

11.2. Studentų priėmimo į aukštąsias mokyklas sąlygose reikalaujant tik 2–3 dalykų brandos egzaminų rezultatų siaurinamas bendrojo lavinimo mokyklos ugdymo turinys ir mokiniai skatinami mokytis tik keleto dalykų, nepaisoma jų interesų ir galimybių bei visuomenės poreikių.

11.3. Dėl per menko ugdymo turinį formuojančių ir pedagogus rengiančių institucijų bendradarbiavimo išlieka atotrūkis tarp pedagogų rengimo programų ir šiuolaikinių reikalavimų pedagogo profesinei kompetencijai.

11.4. Nepakankamai lanksti mokytojo darbo apmokėjimo sistema riboja mokyklos galimybes spręsti ugdymo turinio formavimo ir įgyvendinimo, paramos mokytojams ir mokiniams klausimus.

11.5. Dėl mokytojo profesijos nepopuliarumo, mokytojų emigracijos, pedagogus rengiančių institucijų nelankstumo prisitaikant prie besikeičiančių švietimo tikslų vis labiau trūksta kvalifikuotų mokytojų.

12. *Situacijos vertinimo išvados*

12.1. Artimiausiu metu visais švietimo lygmenimis būtina atnaujinti ugdymo turinį: sumažinti akademinį žinių apimtį, peržiūrėti ir patikslinti laukiamus mokinių pasiekimus Bendrosiose programose; sistemingai integruoti esminių kompetencijų, ypač skaitmeninio raštingumo, pilietiškumo, verslumo, kultūrinio sąmoningumo ugdymą į ugdymo turinį; stiprinti ugdymo turinio ryšius su gyvenimo praktika ir darbo pasauliu; daugiau dėmesio skirti vertybinių nuostatų pilietinės ir tautinės savimonės ugdymui.

12.2. Visais švietimo lygmenimis būtina pritaikyti ugdymo turinį pagal mokinių amžių, jų polinkius ir poreikius, ypač specialiuosius; formuojant ugdymo turinį būtina atsižvelgti į mokymosi stilių įvairovę.

12.3. Svarbu analizuoti brandos egzaminų programas ir užduotis siekiant užtikrinti, kad išorinis vertinimas atitiktų Bendrosiose programose išskeltus ugdymo tikslus ir numatytus mokinių pasiekimus, t. y. būtų vertinamos ne tik žinios, o ir mokinio gebėjimai, kompetencijos. Siektina, kad vertinimo informacija visais švietimo lygmenimis būtų panaudojama suteikiant paramą mokiniui ir mokytojui, planuojant ugdymą ir tobulinant ugdymo turinį.

12.4. Būtina parengti mokytojų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas, padėsiančias mokytojams įgyti kompetenciją diferencijuoti ir individualizuoti ugdymą, tikslingai naudoti aktyvaus mokymo(si) metodus ir mokytis padedančius vertinimo būdus, taikyti IKT savo pamokose; sudaryti sąlygas tobulinti kvalifikaciją nacionalinio lygmens ugdymo turinio rengėjams ir vertintojams.

12.5. Būtina užtikrinti finansinę, organizacinę ir metodinę paramą mokyklai ir mokytojams įgyvendinant ugdymo naujoves; patobulinti vadovėlių ir kitų mokymo priemonių ekspertinio vertinimo sistemą.

12.6. Reikia apibrėžti švietimo valdymo lygmenų funkcijas ir atsakomybę, suderinti veiksmus ugdymo turinio procese.

12.7. Ugdymo turinio procese itin svarbu plėtoti mokytojų, mokinių tėvų, visų švietimo partnerių bendradarbiavimą.

III. UGDYMO TURINIO PROCESO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR PRINCIPAI

13. *Ugdymo turinio proceso tikslas* – pritaikyti ugdymo turinį taip, kad kiekvienas mokinys pagal savo poreikius ir išgales bręstų kaip asmenybė, ugdytųsi pilietinę ir tautinę savimonę, įgytų kompetencijų, būtinų tolesniam mokymuisi ir prasmingam, aktyviam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje.

13.1. Ugdymo turinio proceso *uždaviniai*:

13.1.1. sukurti integralią ugdymo turinio – mokinių pasiekimų, ugdymo proceso, ugdymo turinio dokumentų, vadovėlių ir kitų mokymo priemonių – vertinimo sistemą, padedančią nustatyti tobulintinas sritis;

13.1.2. remiantis vertinimo išvadomis, socialinių partnerių pasiūlymais atnaujinti ugdymo turinio dokumentus, vadovėlius ir kitas mokymo priemones, mokytojų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas;

13.1.3. ugdymo turinio formavimą ir įgyvendinimą pagrįsti finansine, organizacine, metodine parama mokyklai ir mokytojams;

13.1.4. apibrėžti švietimo valdymo lygmenų funkcijas ir suderinti jų veiksmus ugdymo turinio procese.

13.2. Ugdymo turinio procese – formuojant, įgyvendinant, vertinant ir atnaujinant ugdymo turinį, remiamasi šiais *principais*:

13.2.1. ugdymo turinys sukuria galimybes kiekvienam mokiniui susikurti *vertybių sistemą* ir pasiekti *asmeninę brandą*, įgyti šiuolaikinėje visuomenėje būtiną *kompetencijų*, kaip žinių, supratimo, gebėjimų ir nuostatų visumą;

13.2.2. ugdymo turinys *diferencijuojamas ir individualizuojamas* – pritaikomas mokinių amžiaus tarpsniams, turimai patirčiai, poreikiams, sugebėjimų lygiui, mokymosi stiliams;

13.2.3. stiprinama ugdymo turinio vidinė *integracija*, ryšys su gyvenimu, darbo pasauliu, kultūros procesais;

13.2.4. ugdymo turinio procesas *decentralizuojamas* – sprendimus dėl ugdymo turinio pritaikymo įvairių poreikių mokiniams priima mokykla ir mokytojas remdamiesi mokinio pažinimu ir valstybiniais ugdymo turinį reglamentuojančiais dokumentais;

13.2.5. ugdymo turinio atnaujinimas grindžiamas mokinių pasiekimų ir ugdymo proceso *vertinimo informacija*, periodiškai atliekamo ekspertinio ugdymo turinio vertinimo išvadomis, plačiais *susitarimais su socialiniais partneriais*;

13.2.6. ugdymo turinio naujovių įgyvendinimas grindžiamas finansiniais, metodiniais ir organizaciniais *ištekliais*, kurie sudaro galimybes mokytojams tinkamai pasirengti, sukurti reikiamą mokymo(si) aplinką.

IV. PRIEŠMOKYKLINIO, PRADINIO, PAGRINDINIO IR VIDURINIO UGDYMO TURINIO PROCESO PASKIRTIS

14. *Ugdymo turinio procesu užtikrinama, kad:*

14.1. priešmokyklinis ugdymas būtų orientuotas į šiam amžiaus tarpsniui svarbias kompetencijas, vaiko parengimą mokyklai, mokymąsi per žaidimus ir veiklą;

14.2. pradinis ugdymas suformuotų mokiniams visuminį pasaulio vaizdą, ugdytų esminių kompetencijų pagrindus, susietų mokymąsi su mokiniams aktualiais gyvenimo klausimais, artimiausia aplinka;

14.3. pagrindinis ugdymas sudarytų galimybes kiekvienam asmeniui įgyti esminių mokymuisi visa gyvenimą būtinų kompetencijų ir siekti pagal savo išgales geresnių mokymosi rezultatų. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas mokinių vertybinių nuostatų ir pozityvaus elgesio formavimui, žinių ir gebėjimų praktiniam pritaikymui. Antrajame pagrindinio ugdymo koncentre (IX–X klasėse) mokiniams turi būti sudaromos galimybės pasirinkti dalykus iš visų Bendrųjų programų ugdymo sričių, išbandyti savo galimybes įvairiose mokymosi ir veiklos srityse, susipažinti su realiomis darbo vietomis;

14.4. mokydamasis pagal vidurinio ugdymo programą mokinytis, susidarydamas individualų mokymosi planą, pagilintų ir praplėstų žinias, gebėjimus bei kompetencijas pasirinktose srityse, pasirengtų laikyti brandos egzaminus ir tęsti mokymąsi aukštojoje ar profesinėje mokyklose.

V. UGDYMO TURINIO PROCESO PRIORITETAU 2006–2012 METAIS

15. Orientuoti ugdymo turinį į esminių asmens *kompetencijų ugdymą*, ypač mokėjimo mokyti, pilietiškumo, verslumo, skaitmeninio raštingumo, kad mokinytis, baigdamas pagrindinę mokyklą, būtų pasirengęs gyventi, mokyti ir dirbti šiuolaikinėje visuomenėje.

16. Užtikrinti *ugdymo ir vertinimo tikslų atitikimą* (pvz., ugdomos ir vertinamos kompetencijos); didinti mokinių vertinimo ugdymo procese reikšmę ir stiprinti ryšį su išoriniu vertinimu; pasiekti, kad dalį galutinio įvertinimo baigus pagrindinio ir vidurinio ugdymo programą sudarytų projektiniai, autoriniai ir kt. mokinių darbai.

17. Ypač skirti dėmesį mokinių pažinimui, ugdymo *individualizavimui ir diferencijavimui*, kad ugdymo turinys būtų tinkamai pritaikomas pagal mokinių poreikius, mokymosi stilius ir galias.

18. Didinti mokymosi krypties *pasirinkimo galimybes* 14–19 metų mokiniams, kad jie turėtų geresnes sąlygas išsiaiškinti savo poreikius ir interesus apsisprendžiant *ir apsispręsti* dėl tolesnio mokymosi ir būsimosios profesijos; pasiekti, kad šio amžiaus tarpsnio mokiniai galėtų susipažinti su įvairiomis profesijomis imituotose ir realiose darbo vietose, susitikimuose su profesijų atstovais, panaudojant įvairius informavimo ir konsultavimo šaltinius.

19. Kad mokytojai sugebėtų formuoti ir įgyvendinti atnaujinamą ugdymo turinį, tobulinti **mokytojų kvalifikaciją** ir rengimą šiose srityse: mokinio kompetencijų ugdymo, ugdymo individualizavimo ir ugdymo turinio diferencijavimo, mokytojų padedančio vertinimo, ugdymo proceso planavimo ir refleksijos. Vertinant mokyklos ir mokytojo veiklą ypač skirti dėmesį ugdymo turinio vertinimui; pasiekti, kad gauta vertinimo informacija padėtų kryptingai tobulinti ugdymo turinį atsiliepiant į mokinių ir visuomenės poreikius.

20. Plėtoti mokyklų **aprūpinimą** šiuolaikinėmis mokymo(si) priemonėmis, IKT panaudojimą ugdymo turinio procese, kad didėtų kokybiškų mokymo(si) priemonių prieinamumas ir mokytojai galėtų sėkmingiau įtraukti mokinius į aktyvų mokymąsi.

VI. ŠVIETIMO LYGMENŲ FUNKCIJOS UGDYMO TURINIO PROCESSE

21. **Švietimo ir mokslo ministerija priima sprendimus dėl:**

21.1. Bendrųjų programų, Bendrųjų ugdymo planų ir kt. atnaujinimo ar pakeitimo, jų išbandymo, tvirtinimo ir įgyvendinimo; nustato ugdymo turinio proceso prioritetus;

21.2. nacionalinių ir tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų, nacionalinio diagnostinio mokinių pasiekimų vertinimo, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų turinio ir vykdymo tvarkos; užtikrina išorinio pasiekimų vertinimo pagrįstumą ir patikimumą; nustato vertinimo ugdymo procese gaires ir ryšius su išoriniu mokinių pasiekimų vertinimu, vertinimo informacijos panaudojimo tvarką;

21.3. sąlygų mokytojams įgyti tinkamą kompetenciją, siekti iškeltų ugdymo tikslų ir numatytų rezultatų sudarymo; mokytojų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo programų turinio ir ugdymo turinio proceso prioritetų atitikimo užtikrinimo;

21.4. ugdymo turinio atnaujinimo susiejimo su mokyklų aprūpinimu reikiamomis mokymo priemonėmis: vadovėlių komplektais, kabinetų įranga, skaitmeninėmis, organizacinėmis ir kitomis šiuolaikinėmis priemonėmis; mokinio krepšelio lėšų paskirstymo;

21.5. visuomenės informavimo apie ugdymo turinio proceso prioritetus.

22. **Savivaldybė (mokyklos steigėjas ar jo administracinis padalinys, toliau – mokyklos steigėjas) priima sprendimus dėl:**

22.1. valstybės lygmens ugdymo turinio įgyvendinimo mokyklose ir suderinimo su vietos bendruomenės poreikiais;

22.2. sąlygų sudarymo mokytojams, vadovams ir kitiems švietimo specialistams tobulinti savo kvalifikaciją ir persikvalifikuoti, atsižvelgiant į ugdymo turinio proceso prioritetus ir pasinaudojant nuolatine konsultantų parama mokytojams ir mokyklai visais ugdymo turinio proceso klausimais;

22.3. valstybės nustatyta tvarka organizuojamų nacionalinių ir tarptautinių mokinių pasiekimų tyrimų, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų bei diagnostinio mokinių pasiekimų vertinimo savivaldybės mastu, taip pat vertinimo informacijos panaudojimo;

22.4. mokyklų aprūpinimo mokymo priemonėmis ir investicijų (žmogiškųjų ir materialiuju išteklių), skiriamų ugdymo turiniui įgyvendinti ir tobulinti;

22.5. švietimo pagalbos teikimo mokyklai, mokiniams ir jų tėvams;

22.6. visuomenės informavimo apie ugdymo turinio proceso plėtojimą ir mokyklų darbo kokybę.

23. **Mokyklos administracija priima sprendimus dėl:**

23.1. valstybės ugdymo turinio dokumentuose reglamentuojamo ir mokyklos steigėjo teikiamo ugdymo turinio pritaikymo ir įgyvendinimo atsižvelgiant į mokinių ir mokyklos bendruomenės poreikius, mokytojų patirtį bei turimus išteklius;

23.2. ugdymo planavimo, ugdymo proceso organizavimo, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, vertinimo informacijos panaudojimo tvarkos, mokytojų atsakomybės už ugdymo proceso kokybę ir rezultatus;

- 23.3. vidinio ir išorinio mokinių pasiekimų bei mokyklos veiklos vertinimo informacijos kaupimo ir analizavimo, tobulintų ugdymo turinio sričių nustatymo ir priemonių šiam tobulinimui įgyvendinimo, bendruomenės įtraukimo į ugdymo turinio procesą;
- 23.4. galimybių sudarymo pagrindinio ugdymo antro koncentro ir pagal vidurinio ugdymo programą besimokantiems mokiniams pasirinkti ugdymo turinį atsižvelgiant į savo interesus, poreikius ir mokyklos galimybes, įgyti karjeros planavimo gebėjimų, gauti informaciją, reikalingą renkantis tolesnio mokymosi ar profesines veiklos sritį;
- 23.5. sąlygų sudarymo mokytojams bendradarbiauti ir kurti aktyvų mokymąsi skatinančią aplinką; dėl mokyklos ugdymo planų ir tvarkaraščių derinimo su mokytojais, aprūpinimo vadovėliais ir kitomis mokymo(si) priemonėmis organizavimo, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo pagal ugdymo turinio proceso prioritetus;
- 23.6. mokytojų atsiskaitymo apie ugdymo proceso eigą, mokinių mokymąsi ir rezultatus mokyklos administracijai;
- 23.7. bendradarbiavimo su mokinių tėvais ir informacijos apie jų vaikų mokymąsi, pasiekimus bei pažangą teikimo; vietos bendruomenės informavimo apie mokyklos veiklą.

16. Mokytojas priima sprendimus dėl:

- 24.1. Bendrųjų programų, mokyklos steigėjo ir mokyklos keliamų ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo, pritaikant klasės ir atskirų mokinių poreikiams, tam tinkamo ugdymo proceso organizavimo, mokymosi būdų ir šaltinių parinkimo, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo, ugdymo proceso ir rezultatų refleksijos bei ugdymo turinio tobulinimo, kad kiekvienas mokinys pagal savo išgales pasiektų kuo geresnių rezultatų;
- 24.2. ugdymo proceso planavimo, orientuojantis į mokinių mokymosi rezultatus, planų derinimo ir aptarimo su kolegomis ir mokiniais; pasirenkamųjų kursų ar modulių programų rengimo ir įgyvendinimo valstybės ir mokyklos nustatyta tvarka;
- 24.3. mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo būdų pritaikymo ir vertinimo informacijos panaudojimo mokinių poreikiams nustatyti ir tolesniam mokymui(si) planuoti, laiku teikiamai pagalbai užtikrinti; dėl mokinių mokymosi rezultatų ir reikalingos pagalbos aptarimo su mokiniais ir jų tėvais;
- 24.4. mokinių įtraukimo į aktyvų mokymąsi ir bendradarbiavimą, tinkamos mokymosi motyvacijos, mokinių mokymosi mokytis skatinimo: kelti pasiekiamus tikslus, vertinti ir įsivertinti, reflektuoti mokymąsi; informacijos suteikimo apie tolesnio mokymosi ir profesijos pasirinkimo galimybes;
- 24.5. mokymąsi skatinančios aplinkos kūrimo, tinkamo mokymo(si) priemonių parinkimo ir panaudojimo.

VII. UGDYMO TURINIO STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO RODIKLIAI

25. Pasekmės bus matuojamos pagal Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programos rodiklius (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimas Nr. 82).
26. Parengtos ir įgyvendinamos atnaujintos Bendrosios programos priešmokykliniam, pradiniam, pagrindiniam, viduriniam ugdymui ir Bendrieji ugdymo planai.
27. Parengta 300 mokytojų konsultantų atnaujintų Bendrųjų programų sklaidai.
28. Parengtos metodinės rekomendacijos (Mokytojo knygos) pagal ugdymo sritis Bendrosioms programoms įgyvendinti.
29. Sukurta mokinių kompetencijų vertinimo metodika ir instrumentai.
30. Įvykdyti 3 ES SF projektai, skirti atnaujinamam ugdymo turiniui išbandyti mokyklose.
31. Pagal atnaujintas Bendrąsias programas parengtos 3 pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir 11 brandos egzaminų programų.
32. Sukurtos 4 interneto svetainės.

33. Veikia ne mažiau kaip 6 teminiai (ugdymo turinys, vertinimas, mokymasis bendradarbiaujant) mokyklų tobulinimo tinklai.
34. Kiti Ugdymo turinio strategijos įgyvendinimo rodikliai bus apibrėžti parengus priemonių planą ir suderinus su patikslintais Valstybinės švietimo strategijos rodikliais.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Susitarus dėl ugdymo turinio strategijos nuostatų įgyvendinimo bus baigtas rengti šios strategijos įgyvendinimo priemonių planas, numatytos atsakingos institucijos ir reikalingi žmoniškieji bei materialieji ištekliai.

Parengė LR švietimo ir mokslo ministro įsakymu sudaryta darbo grupė
Darbo grupės vadovė – dr. Elena Motiejūnienė,
Švietimo plėtotes centro direktoriaus pavaduotoja